

Türkiye'nin Çevresindeki Bölgesel Sorunlar

Kazanım: C.12.14

Türkiye'nin içinde yer aldığı jeopolitik bölgelerle olan ilişkisini analiz eder.

“Türkiye Cumhuriyeti'nin en esaslı prensiplerinden biri olan yurttta sulh, cihanda sulh gayesi, insaniyetin ve medeniyetin refah ve terakkisinde en esaslı amil olsa gerekir.” (1933)

Türkiye'nin Çevresindeki Bölgesel Sorunlar

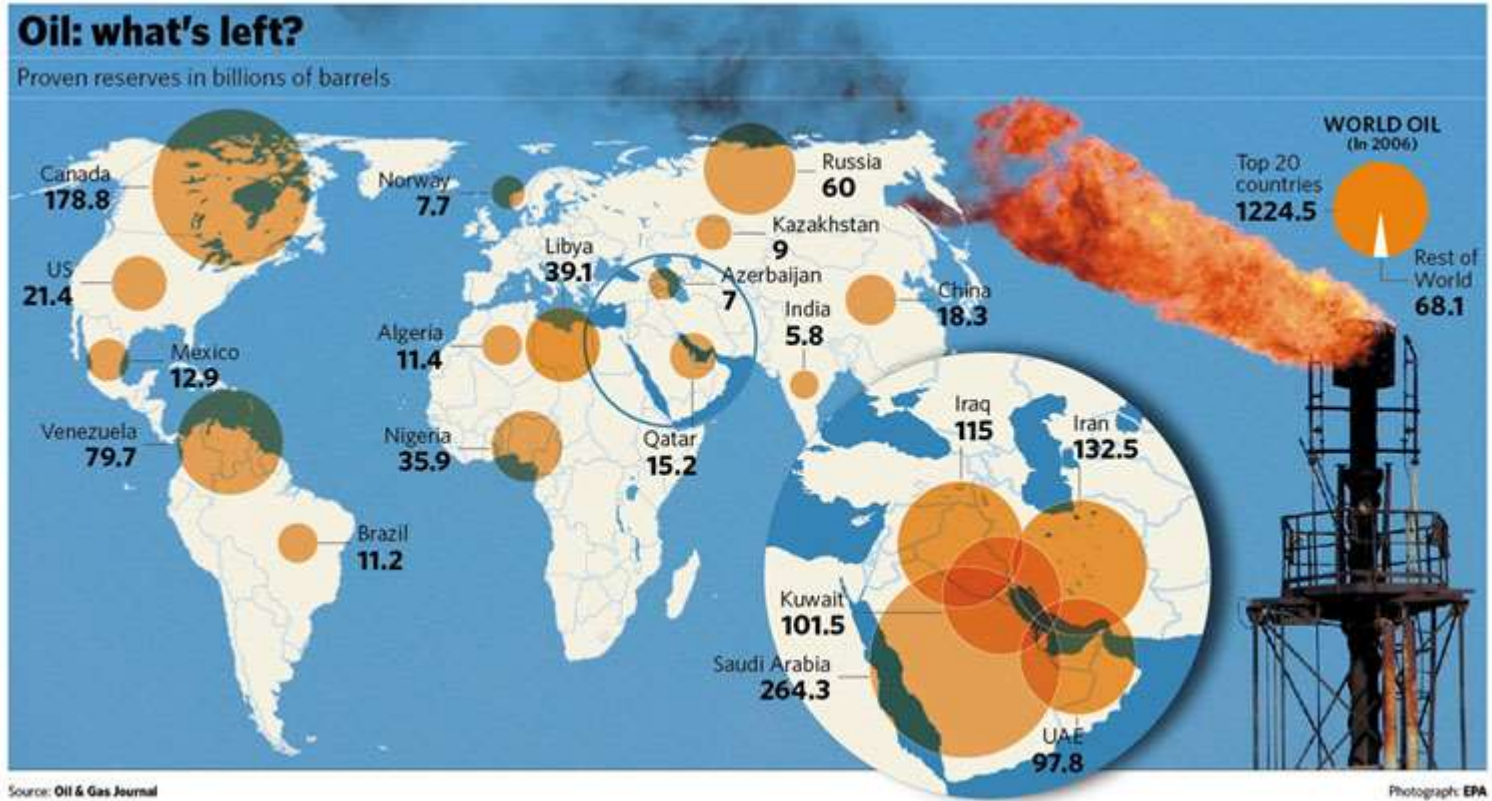
Türkiye'nin coğrafi konumundan kaynaklanan sosyokültürel faktörler nedeniyle komşusu olan ülkeler ile arasında zaman zaman bazı anlaşmazlıklar ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'nin yakın çevresindeki çatışmaların temel nedeni

Petrol ve doğal gaz boru hatlarının geçtiği yol üzerinde olması ve gelecekte kullanılabilecek birçok doğal kaynağa sahip olmasıdır.

“Yurtta sulh, cihanda sulh”

Türkiye, Atatürk'ün “Yurtta sulh, cihanda sulh” sözünden yola çıkarak uyguladığı, komşularıyla iyi ilişkilerde bulunma politikasından vazgeçmeyecektir.

Türkiye'nin Çevresindeki Bölgesel Sorunlar

Doğrudan İlgilendiren Sorunlar

Irak

Batı Trakya

Kıbrıs

Kıta Sahanelığı

Suriye Sorunu

Dolaylı İlgilendiren Sorunlar

Kosova

Kafkasya

Bosna Hersek

Makedonya

Ortadoęu

Batı Trakya, Gümülcine'den bir görünüm

A. Batı Trakya Sorunu

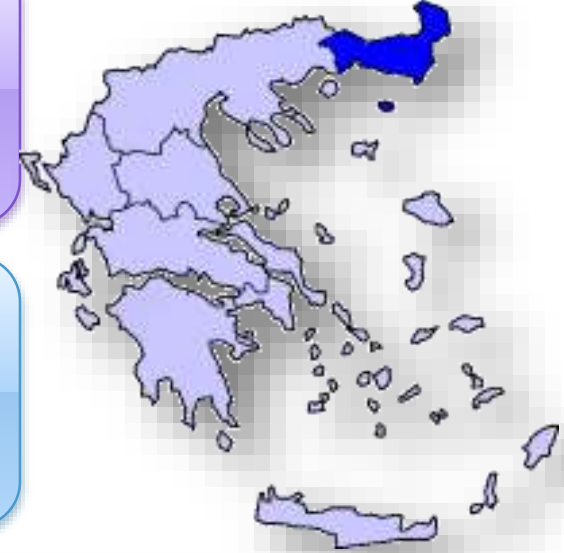
a. Batı Trakya Sorunu

Trakya Bölgesi'nin Yunanistan'da yer alan bölümüdür.

Yunanistan'ın en kuzeyi olduğundan Kuzey Yunanistan olarak da adlandırılmaktadır.

Yunanistan'da Türkçe'nin konuşulduğu en yoğun bölgedir.

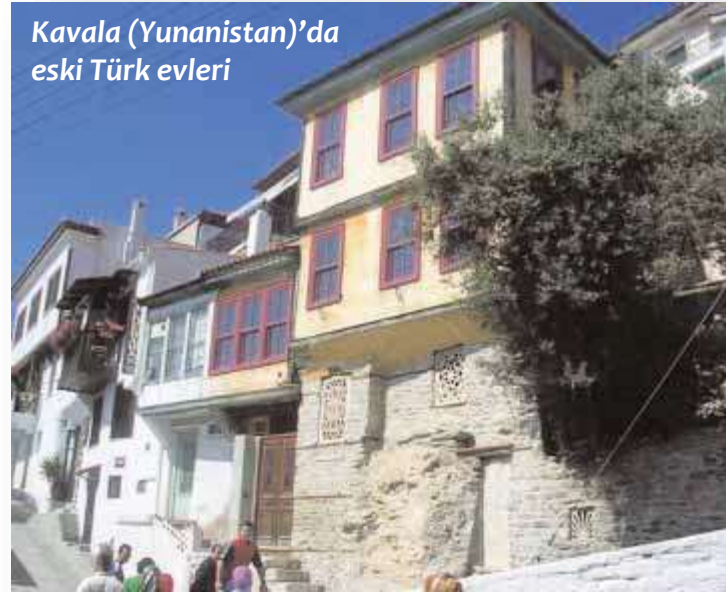
Yaklaşık 50.000 Türk ve 100.000'in üzerinde Müslüman yaşamaktadır.

a. Batı Trakya Sorunu

Rodop dağlarının güneyindeki Yunanistan topraklarında yaşayan Türklere Batı Trakya Türkleri denir.

Yunanistan yönetimi altında olup merkezi Gümülcinedir.

a. Batı Trakya Sorunu

Millî, tarihî ve kültürel bağları nedeniyle diğer sorunlardan farklı bir özelliğe sahiptir.

Batı Trakya Türk Cumhuriyeti döneminde Kırcaali

a. Batı Trakya Sorunu

1923 Lozan Barış Antlaşması'na göre İstanbul'da yaşayan Rumlar'a karşılık Batı Trakya Türkleri tüm azınlık haklarından eşit şekilde faydalanacaklardır.

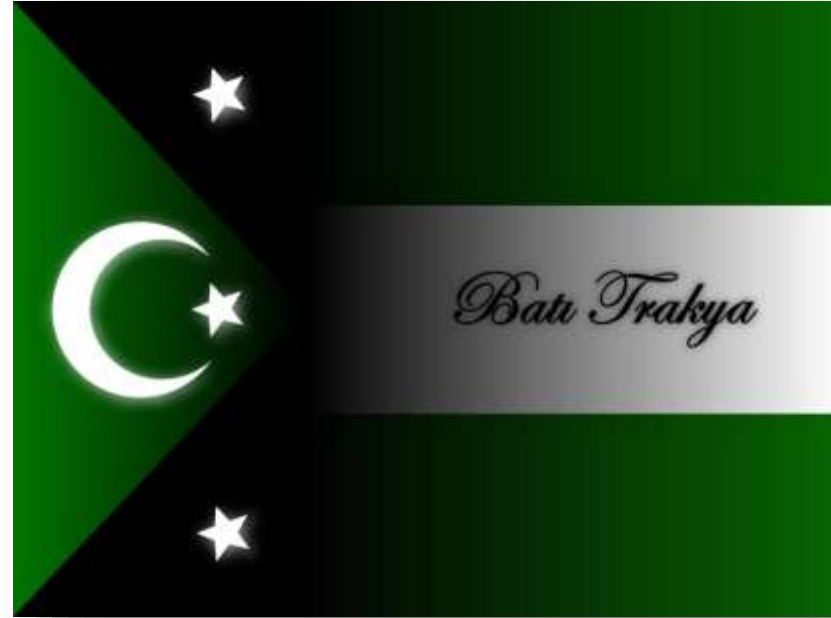
Yunanistan; tek taraflı olarak anlaşmaya uymadığından uygulamada, bazı sorunlar yaşanmaktadır

Batı Trakya sorunu AGİT toplantısında

a. Batı Trakya Sorunu

Yunanistan buradaki Türk azınlığı, Müslüman azınlık olarak göstermekte dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin, bu azınlık için girişimde bulunamayacağını çeşitli konuşmalar ve belgelerle kabul ettirmeye çalışmaktadır.

a. Batı Trakya Sorunu

Batı Trakya sorunu gündeme geldiği dönemlerde Türkiye, Yunanistan'ın iç işlerine karışmadan barışçıl ve uluslararası anlaşmalara uygun politikalar izlemiştir.

B. Bosna-Hersek Sorunu

b. Bosna-Hersek Sorunu

Bosna-Hersek, eski Yugoslavya'yı oluşturan 6 cumhuriyetten biridir.

b. Bosna-Hersek Sorunu

Ülkede Sırp'ların katliamlarından sonra baskıdan kurtulmak için birçok Boşnak ile birlikte buradaki soydaşlarımız da, göç etmek zorunda kalmıştır.

b. Bosna-Hersek Sorunu

Bosna Halkı ve Sırp larla Batı dünyasının seyirci kaldığı Bosna-Hersek Savaşı yaşanmıştır

b. Bosna-Hersek Sorunu

Bu savaşın sona ermesinden sonra 1992 yılında Bosna-Hersek Cumhuriyeti kurulmuştur.

C. Kıbrıs Sorunu

c. Kıbrıs Sorunu

Kıbrıs Adası, Süveyş Kanalı'nın açılmasıyla ticari ve coğrafi açıdan daha fazla önem kazanmıştır

c. Kıbrıs Sorunu

Lozan Barış Antlaşması'nın 21. maddesi gereği, Kıbrıs'ta yaşayan Türklere iki yıllık bir seçme hakkı tanınmış ve bu sürenin bitiminde Kıbrıs vatandaşı olmak istemeyen binlerce Türk, adayı terk etmek zorunda kalmıştır.

c. Kıbrıs Sorunu

Yaşanan göçler sonucu Kıbrıs'ta Türk nüfusu azalmış, Adada kalan Türkler uzun yıllar saldırılara maruz kalmıştır

c. Kıbrıs Sorunu

İngiltere'nin Kıbrıs'tan çekilmesi sonrasında, 1959 Londra ve Zürih, 1960 Garantörlük Antlaşmaları ile Kıbrıs Cumhuriyeti, Kıbrıs'ta yaşayan Türk ve Rum halkları tarafından 1960 yılında kurulmuştur.

c. Kıbrıs Sorunu

Kurulan devlette Türkler ve Rumlar eşit haklara sahipti.

c. Kıbrıs Sorunu

Kıbrıs Cumhuriyeti 1963 yılında Kıbrıslı Rumlar tarafından adayı Yunanistan'la birleştirmek amacıyla silah zoruyla yıkılmış, Türkler baskı ve saldırılara maruz kalmışlardır.

c. Kıbrıs Sorunu

1964 yılından itibaren uluslararası girişimler başlamış buna bağlı olarak BM Barış Gücü askeri, adada görev yapmaya başlamıştır.

c. Kıbrıs Sorunu

1968 yılında iki taraf arasında görüşme süreci başlamış ancak 1974 yılına kadar bir sonuç alınamamıştır

c. Kıbrıs Sorunu

Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhak edilme girişiminde bulunulması üzerine Türkiye garantörlük hakkını kullanarak müdahale etmiş ve adaya asker çıkarmıştır.

MEHMETÇİK KIBRIS'TA..

Harekât, sabaha karşı saat 5'de başladı

c. Kıbrıs Sorunu

Kıbrıs Barış Harekâtı ile Türklere uygulanan baskı ortadan kalkmıştır.

c. Kıbrıs Sorunu

Güney Kıbrıs 1990 yılında tek taraflı olarak "Kıbrıs" adıyla Avrupa Birliği'ne başvuru yapmış, 2004 yılında da AB üyeliğine kabul edilmiştir. Bu durum sorunların çözümünü daha da zorlaştırmıştır.

Güney Kıbrıs'ın AB'ye üyeliği büyük hata

06 Ekim 2011 Perşembe 15:21

İngiliz Financial Times gazetesi, "Türkiye'yi konuşmak" başlıklı başyazısında, Türkiye ve AB ilişkilerini değerlendirdi.

İngiliz Financial Times (FT) gazetesi, Türkiye-AB ilişkilerinin gidişatının değiştirilmesi gerektiğini kaydederek, "Uzun süredir devam eden ve büyük

değeri olan siyasi ve ekonomik ilişkilerin riske atılmaması gerektiğini" yazdı. Ayrıca gazete Kıbrıs konusunda adadaki sorun çözülmeden Güney Kıbrıs'ın üyeliğe kabul edilmesini "AB'nin günahı" olarak yorumladı.

c. Kıbrıs Sorunu

Türkiye adadaki sorunların çözümü konusunda geçmişte olduğu gibi günümüzde de barışçıl politikasını sürdürme kararlılığını devam ettirmektedir.

Etkinlik
Ders Kitabı Sayfa:146

Batı Trakya Sorunu

Nedeni

Tarihi kültürel sosyal nedenler

İlgili Ülkeler

Türkiye, Yunanistan

Günümüzdeki Durumu

Hukuken çözülmüştür fakat uygulamada sorunlar vardır.

Çözüm Önerileri

Yapılan antlaşmalara iki tarafında tam olarak uyması. (Lozan)

Kıbrıs Sorunu

Nedeni

Tarihi kültürel sosyal nedenler

İlgili Ülkeler

Türkiye, Yunanistan Güney Kıbrıs Rum Kesimi

Günümüzdeki Durumu

Hukuken çözülmüş gibi görünmesine rağmen anlaşmazlıklar sürmektedir

Çözüm Önerileri

Tarafların yapılan anlaşmalara ve uluslar arası belgelere uyması

Irak Sorunu

Nedeni

Ekonomik ve siyasal nedenler. Bölgedeki enerji kaynakları

İlgili Ülkeler

Irak, ABD

Günümüzdeki Durumu

Hukuken çözülmüş gibi görünmesine rağmen anlaşmazlıklar sürmektedir. ABD 18 Aralık 2012 tarihi itibariyle Irak'tan çekildi

Çözüm Önerileri

Irak halkı dış müdahaleler olmadan kendi iç dinamikleriyle demokratik bir yönetim oluşturmalı, iç barış sağlanmalı, doğal kaynakları üzerinde doğrudan söz sahibi olmalıdır.

Bosna-Hersek Sorunu

Nedeni

Siyasal ve etnik nedenler

İlgili Ülkeler

Hırvatistan, Sırbistan, Bosna Hersek, AB, ABD

Günümüzdeki Durumu

21 Kasım 1995 Dayton Antlaşmasıyla Bağımsız bir devlet olarak tanınmıştır

Çözüm Önerileri

Uluslar arası anlaşmalar ve mahkemeler sorunu çözecektir

Makedonya Sorunu

Nedeni

Arnavutların ulusal hak talepleri, Etnik ve dini sorunlar,

İlgili Ülkeler

Makedonya, Yunanistan, Bulgaristan

Günümüzdeki Durumu

Etnik ve isim sorunları devam etmektedir

Çözüm Önerileri

Uluslar arası anlaşmalarla sorunun çözülmesi gerekiyor

Kosova Sorunu

Nedeni

Siyasal ve etnik nedenler

İlgili Ülkeler

Sırbistan, Kosova, Arnavutluk, Makedonya, Yunanistan, Bulgaristan, Türkiye

Günümüzdeki Durumu

Sırbistan Kosovalı Arnavutların ayrılışını kabul etmemektedir. Yugoslavya'nın dağılmasından sonra en son bağımsızlığını ilan eden ülkedir.2008

Çözüm Önerileri

AB ve BM Örgütünün Sırbistan'a gerekli yaptırımları uygulaması

Kafkasya Sorunu (Dağlık Karabağ Sorunu)

Nedeni

Siyasal ve etnik nedenler. Ermenistan'ın Azerbaycan'daki Dağlık Karabağ Bölgesini işgal etmesi. Karabağ'ın jeopolitik konumu

İlgili Ülkeler

Azerbaycan-Ermenistan

Günümüzdeki Durumu

Ermenistan, Dağlık Karabağ'ı Büyük Ermenistan Ermenistan Hayalinin parçası olarak görmekte ve buradan vazgeçmemektedir

Çözüm Önerileri

Ermenistan'ın uluslar arası hukuka ve anlaşmalara uyması

Ege Sorunu (Kıta Sahanelığı)

Nedeni

Siyasal ve stratejik nedenler. Yunanistan'ın kıta sahanlığını 6 milden 12 mile çıkarmak istemesi ve adalardan başlatmak istemesi

İlgili Ülkeler

Türkiye Yunanistan

Günümüzdeki Durumu

Karasuları sınırı Yunanistan tarafından zaman zaman aşılmaktadır.

özüm Önerileri

Türkiye'nin kararlı tutumunu devam ettirmesi gerekiyor. Bern anlaşması(1976) sorunun görüşmeler yoluyla çözümünü öngörmektedir.

Orta Doğu'da yaşanan sorunlar

Nedeni

Ekonomik, stratejik, etnik, dini nedenler. Kudüs'ün tarihi, dini, kültürel konumu. Filistin ve Yahudilerin aynı topraklar üzerindeki hak iddiası

İlgili Ülkeler

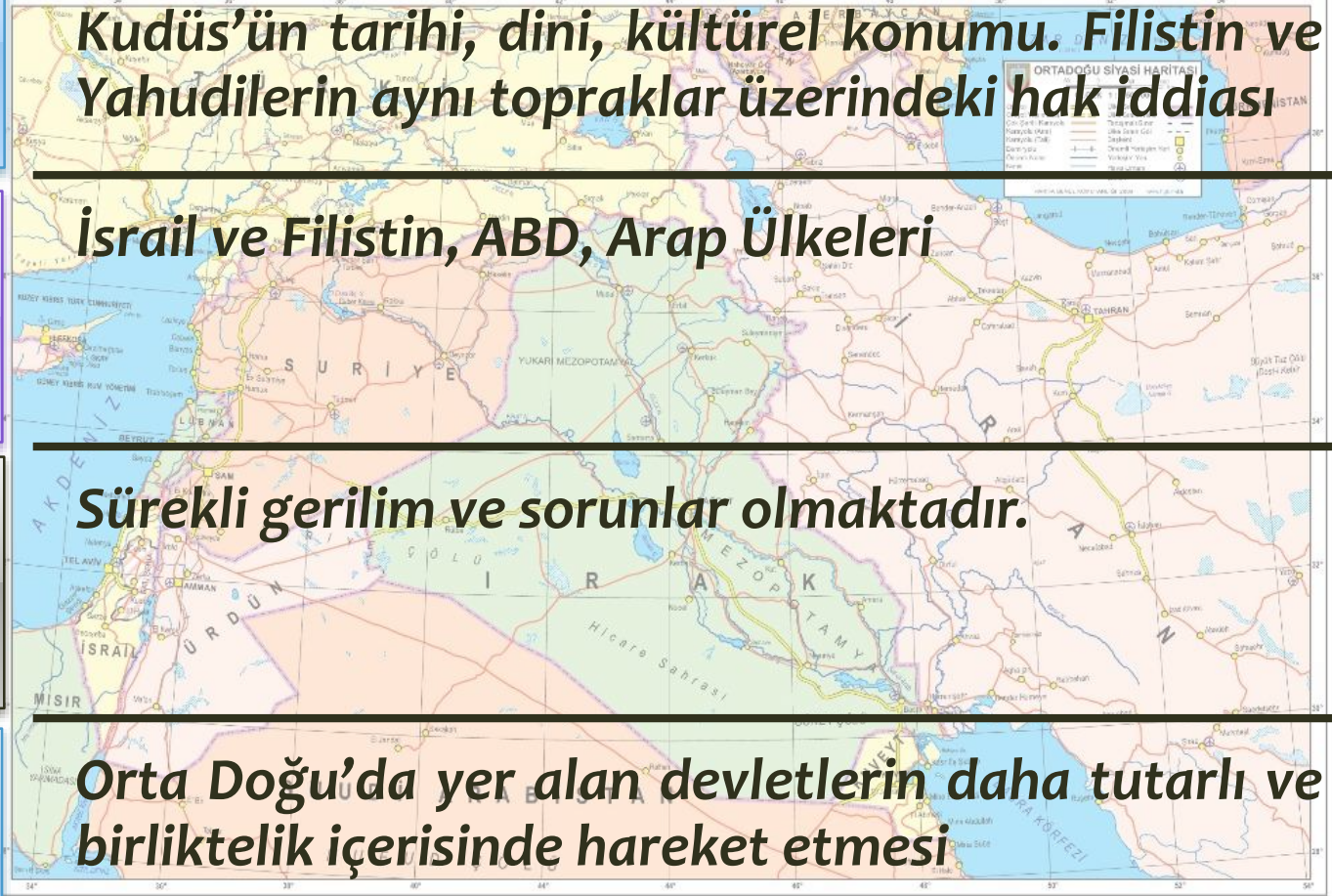
İsrail ve Filistin, ABD, Arap Ülkeleri

Günümüzdeki Durumu

Sürekli gerilim ve sorunlar olmaktadır.

Çözüm Önerileri

Orta Doğu'da yer alan devletlerin daha tutarlı ve birliktelik içerisinde hareket etmesi

Sınırı Aşan Sular sorunu(Fırat Dicle)

Nedeni	Ekonomik ve stratejik nedenler. Irak ve Suriye'nin GAP 'ne karşı çıkması
İlgili Ülkeler	Suriye Irak Türkiye
Günümüzdeki Durumu	Irak ve Suriye GAP 'ne karşı çıkıyor. Bu ülkelerin aşırı su talebinde bulunması
Çözüm Önerileri	1987 Türkiye-Suriye arasındaki «Ekonomik İşbirliği Protokolü» su sorunuyla ilgili ilk yasal düzenlemedir

Yararlanılan Başlıca Kaynaklar

Komisyon, Coğrafya 12 MEB Ders Kitabı, İstanbul 2011

Sema KÖROĞLU, Mahmut KÖROĞLU, Coğrafya 12, Esen Yay, Ankara 2009

Cumhur ABAY, Coğrafya 12, Esen Yay, Ankara 2011

Komisyon, ÖSS Coğrafya Mekânsal Bir Sentez, Zirve Yayınları, İzmir 2008

<http://www.gazete5.com/haber/guney-kibris-in-uyeligi-ab-gunahi-149088.htm>

<http://www.brt.gov.nc.tr/KIBRISBH/MBHKIBRIS.htm>